

מכתב בענין תרומות ומעשרות מאת מוה"ר יהושע נויבירט שליט"א

ערש"ק נשא תשנ"א.

כבוד ...
מכון התורה והארץ,
נוה דקלים.

אחדשה"ט.

גמר מלאכה בבית אריזה

בענין גמר מלאכה. מבואר במעשרות (פ"א מ"ו): "הבצלים משיפקל", היינו: הסרת הקליפות הרעות (עי"ש ברע"ב). ורצה לומר כל שאוספים, כנד"ד, החסה למקום אחד, היינו בית אריזה, ושם מסירים את העלים החיצוניים הרעים, ושם עטיפתם בנייר - רק שם הוי גמר מלאכה (1). גזר המגיע לבית האריזה כשהוא מלא בבוץ - יתכן שגמר מלאכתו היא רק לאחר השטיפה, והינו דומה לעלים החיצוניים של הבצלים. בירקות כאלה אשר לא מסירים את קליפתם הרעה, הרי הכנסתם לקונטיינר זהו גמר מלאכה אפילו לפני בית האריזה.

מוקף

ידועים דברי הגר"א ביו"ד סימן שכ"ה (2). (אלא דצע"ק: באו"ח סימן תנ"ז במ"ב ס"ק ז' מביא דאפילו אם בכל עיסה יש שיעור חלה - אם מונחים בכלים נפרדים בעינן שיקרב הכלים להדדי. למה הוא אינו מביא כמבואר בגר"א ביו"ד דבעינן שיגעו זב"ז?) לכאורה יש מקום לומר דשאני לגבי חלה מאשר לגבי תרו"מ, דעיין חלה ספ"ק בר"ש, עיסה בנגיעה ושאר דברים בלא נגיעה אלא שיהיו במקום אחד, (יש להבין מנליה החילוק, וגם הגרשז"א שליט"א משווה דין תרו"מ לדין חלה).

למעשה אמר לי הגרשז"א שליט"א דאם כי מבואר דגבי תרו"מ בעינן מן המוקף, אבל כל זה רק לכתחילה אם באפשרותו, אבל כל שיכול לצאת מזה מכשול נוהגים לא להקפיד מן המוקף ממש, אלא רק שיהיו בבית אחד או בהיקף מחיצה אחד. ועיין גם בפירוש המשניות לרמב"ם (תרומות פ"ד מ"ג): "ממה שנמצא תוך הקיף מקום אחד". ועיין גם בפירושו לחלה סוף"ק דחלה: "כלומר, דבר שהוקף ונמצא במקום אחד".

גמר מלאכה ומוקף

למדים מן הפסוק שאין מפרישים לפני גמ"ל, ועיין סוף פ"ק דתרומה, ואמר לי הגרשז"א שליט"א שמוטב להפריש אחרי גמר מלאכה, גם אם יוצא שאינו מן המוקף ממש.

בברכ"ת ובידידות רבה,
יהושע נויבירט.

הערות עורך (ט.ב.)

1. לבית האריזה של ה"חסלט" שבכפר דרום בחבל עזה, מביאים חסות במיכלים גדולים, ושם מורידים את העלים החיצוניים, ואורזים בתוך שקיות.
בבתי אריזה אחרים רק ממיינים ואורזים.

2. ס"ק ח' שם כותב שכלים הפתוחים צריכים לנגוע זה בזה כדי שיחשב מוקף. ויעוין בחוברת זו במאמרו של הרב יואל פרידמן.